

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Årlig status for anskaffelsen af den danske F-35a joint strike fighter kampflykapacitet

Den 14. december 2017 tiltrådte Finansudvalget akt. 31 om anskaffelse af 27 kampfly af typen F-35A Joint Strike Fighter med tilhørende udstyr og simulatorer mv. med en totaludgift på op til 16.374,4 mio. kr. (2017-pl). Finansudvalget blev i den sammenhæng oplyst, at Forsvarsministeriet årligt orienterer om programmets bevillingsudvikling. Denne orientering følger heraf.

F-35-anskaffelsen følger af Aftale mellem den daværende V-regering, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Radikale Venstre om anskaffelse af nye kampfly af juni 2016. Det Konservative Folkeparti tilsluttede sig aftalen i forbindelse med indtræden i VLAK-regeringen den 28. november 2016.

I forlængelse af Finansudvalgets tiltrædelse af akt. 31 af 14. december 2017 gennemførte Forsvarsministeriet via Nationalbanken kurssikring af behovet for amerikanske dollars i anskaffelsesperioden. Forsvarsministeriet orienterede ved akt. 75 af 21. marts 2018 Finansudvalget om, at kurssikringen og periodeforskydninger samlet set havde medført et mindrebehov på 899,8 mio. kr. (2017-pl). Totaludgiften for F-35-anskaffelsen blev på den baggrund nedjusteret til 15.474,6 mio. kr. (2017-pl).

I perioden siden sidste års orientering om programmets bevillingsudvikling er der indgået yderligere forpligtelser i forhold til køb af fly. Danmark er nu forpligtet til at købe 24 fly af de i alt 27 forventede fly. Derudover er der som planlagt indgået aftaler om køb af varierende ydelser (eksempelvis uddannelsesrelaterede simulatorevents) og supplerende udstyr (eksempelvis første danske anskaffelse af reservedele til det landefælles globale reservedelslager), ligesom Danmark også har indgået de første forpligtelser i forhold til det fælles globale drifts- og vedligeholdelseskoncept. Endelig har forsvarsforligskredsens i november 2019 besluttet at forberede de sidste 17 fly til en eventuel efterfølgende installation af bremsekærme.

Tabel 1 viser den forventede totaludgift for F-35-anskaffelsen jf. bevillingen på akt. 75 af 21. marts 2018, status ved seneste årlige orientering om bevillingsudviklingen pr. 31. december 2018 samt nærværende status pr. 31. december 2019.

Dato: 7. maj 2020
Enhed: KFI
Sagsnr.: 2020/002461
Dok.nr.: 74794
Bilag: Ingen

FORSVARSMINISTEREN
Holmens Kanal 9
1060 København K

Tlf.: 728 10000
Fax: 728 10300
E-mail: fmn@fmn.dk
www.fmn.dk

EAN: 5798000201200
CVR: 25 77 56 35

Tabel 1: Status ift. orienterende aktstykke 75

(2017-pl)	Orienterende akt. 75 af marts 2018 (bevilling)	Status pr. 31/12 2018 (sidste års orientering)	Status pr. 31/12 2019
Anlægsinvesteringer	15.260,6 mio. kr.	15.260,6 mio. kr.	14.316,8 mio. kr.
Programorganisation	214,0 mio. kr.	214,0 mio. kr.	261,4 mio. kr.
I alt	15.474,6 mio. kr.	15.474,6 mio. kr.	14.578,2 mio. kr.

Som det fremgår af tabel 1, er den forventede totaludgift faldet med 896,4 mio. kr. (2017-pl) siden sidste orientering. Dette skyldes primært lavere stelpriser på flyene. De lavere stelpriser er realiseret ved, at partnerskabets programkontor har haft succes med at nedbringe produktionsomkostningerne. Samtidig er der i perioden produceret et stigende antal fly pr. år, hvilket har resulteret i øgede stor-driftsfordele, hvilket også har bidraget til reduktionen i den forventede totaludgift. I modsat retning har pris- og lønindeksreguleringen af bevillingen til kampflyanskaffelsen på finansloven været lavere end den prisfremskrivning, der finder sted i USA for kampfly. Der vil løbende opstå et indeksbestemt tab, så længe der er en lavere indeksudvikling af finanslovsbevillingen til kampflyanskaffelsen i Danmark end prisfremskrivningen i USA.

Som følge af lavere priser på flystel mv. er der i slutningen af 2019 aftalt en ny dansk betalingsplan for anskaffelsen med partnerskabets programkontor. Den nye betalingsplan afspejler de ændrede betalingsforudsætninger og dermed et ændret likvidt behov. Kurssikringen i USD vil som følge heraf blive justeret.

De forventede udgifter til programorganisationen er steget siden sidste orientering. Stigningen skyldes bl.a., at der er iværksat en række tiltag med henblik på at styrke indsatsen på industriområdet, øgede krav på sikkerhedsområdet samt styrket fokus på at håndtere risici. Stigningen på sikkerhedsområdet er hovedsageligt forårsaget af eksterne krav i F-35-programmet, der medfører yderligere arbejdsopgaver. Programorganisationen har desuden styrket sit fokus på håndteringen af risici. Dette skyldes bl.a. en stram tidsplan for byggeriet på Flyvestation Skrydstrup ift. tidspunktet for modtagelse af de første fly i Danmark. Programorganisationen arbejder således på at nedbringe risici og eventuelle konsekvenser ved en forsinkelse.

Det bemærkes, at de seneste udmeldte estimater for driftsomkostninger fra det amerikanske F-35-program viser en stigende tendens. Der arbejdes fra programrets side målrettet med at håndtere driftsomkostningerne for F-35, herunder at implementere omkostningsreducerende tiltag. Ændringer i driftsomkostningerne vurderes derfor at kunne håndteres inden for den samlede økonomiske ramme for det danske kampflyprogram.

Endvidere udgives jævnligt rapporter fra *U.S. Government Accountability Office* vedrørende F-35-programmet. Der sættes i disse rapporter typisk fokus på udfordringer i programmet. Senest er der eksempelvis peget på, at der ses behov for at opdatere det nuværende logistiske it-system (ALIS). Når rapporterne udgives er der typisk allerede iværksat tiltag med henblik på at håndtere de rejste forhold. Dette er også gældende i forhold til det logistiske system, hvor det er besluttet, at systemet skal erstattes af et nyt og tidssvarende logistisk system (ODIN). F-35-programmet er således opmærksom på de forhold, der rejses i rapporterne, og det

er således fortsat forventningen, at de omtalte forhold ikke får betydning for det danske kampflyprogram.

Som oplyst i sidste års orientering til Finansudvalget, forventes den forudsatte pause i den internationale opgaveløsning på 3 år (perioden 2022-2024) at kunne blive forskudt 6 måneder som følge af beslutningen om at forlænge anvendelsen af F-16 og senere ibrugtagning af F-35.

Det bemærkes, at ombygningen og klargøringen af Flyvestation Skrydstrup samt håndtering af støjkompensation til naboer af flyvestationen ikke er en del af den bevillingsmæssige hjemmel tilvejebragt med akt. 31 af 14. december 2017 og akt. 75 af 21. marts 2018. Udgifterne er derfor ikke omfattet af nærværende status på bevillingsudviklingen i programmet.

Udgifterne til byggemodning på Flyvestation Skrydstrup på 153 mio. kr. (2018-pl) er i stedet hjemlet med akt. 28 af 30. november 2019, mens de resterende udgifter til byggeprojektet forventes hjemlet på anlægslov i 2020. Med vedtagelsen af anlægsloven senest juni 2020 forventes flyvestationen at være klargjort til modtagelse af de første F-35-fly i 2023. Byggeprojektet på Flyvestation Skrydstrup forventes at andrage ca. 1,1 mia. kr. inklusiv udgifter til byggemodning bevilget på akt. 28 af 30. november 2019. På tidspunktet for akt. 31 estimeredes udgiften til 650 mio. kr. Ønsket om at mindske støjgener hos naboer har siden resulteret i en flytning af komplekset på flyvestationen. Bl.a. dette har fordyret projektet. Der er desuden tale om et stort og kompliceret byggeri, hvor helt særlige krav til faciliteterne og sikkerheden omkring F-35 kampfly gør sig gældende, og hvor størstedelen af kontrakterne endnu ikke er indgået. Byggeprojektet er derfor forbundet med usikkerhed. Hertil kommer en nettoudgift til støjkompensation, som forventes at udgøre 250 mio. kr., jf. Aftale mellem regeringen, Venstre, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre om kompensation for F-35 kampflystøj fra Flyvestation Skrydstrup af 15. november 2019.

De samlede udgifter til kampflyanskaffelsen forventes som følge af de modsatrettede bevægelser fortsat at kunne holdes inden for, men tæt på, rammen af den samlede kampflyøkonomi på 20 mia. kr. (2015-pl), jf. Aftale mellem den daværende V-regering, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Radikale Venstre om anskaffelse af nye kampfly af juni 2016.

Afslutningsvis bemærkes det, at det med den hastige udbredelse i verden af COVID-19 ikke kan udelukkes, at også kampflyprogrammet påvirkes.

Med venlig hilsen

Trine Bramsen